

Hvordan vi arbeider i Nesodden kommune
for å få VA-kartet til å stemme med terrenget:

Datafangst og dokumentasjon av det rehabiliterte ledningsnettet

Arne Johansen og Einar Kjesbu
Virksomhet Infrastruktur og vannmiljø

Stemmer ikke kartet med terrenget?

Det korte svaret er ... NEI.

Det lange svaret er ... NEI, og det kommer aldri til å stemme fullstendig.
Men, det gjelder å få orden på det viktigste.

Hva er viktigst?

- Fullstendighet: alle skal med (ledninger, kummer, anlegg, utstyr, ...)
- Egenskaper: dimensjon, materialer, alder,
- Nettverket skal henge sammen

Hvorfor stemmer det ikke?

Sanering, manglende dokumentasjon fra entreprenørene, Gemini input

Hvem trenger et korrekt kart?

DRIFT ! (først og fremst)

Mange andre også:

- Huseiere og utbyggere
- Entreprenører & arkitekter
- Kabel-TV og telekommunikasjonselskaper
- og alle som bruker gravemeldingstjenester
- Kommunen må avgi mange forskjellige rapporter
  - Husk at bakom kartet er det database(r) og datasett

Men DRIFT er den eneste aktøren som tar eierskap til saken!

Nesodden vann og avløp: oversikt

KART – selvsagt !

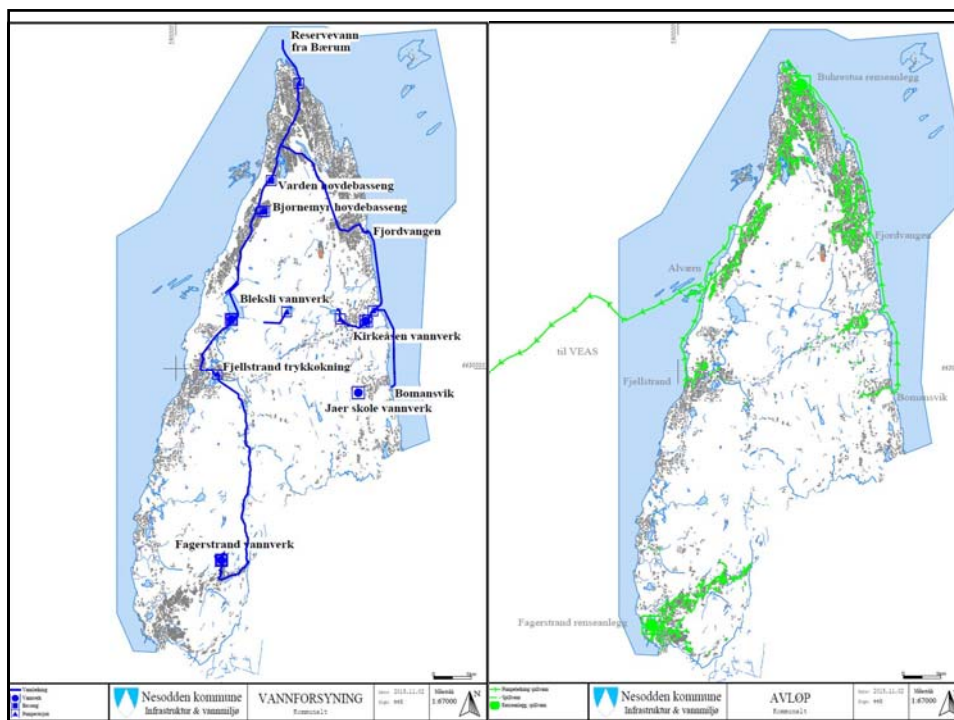
De to følgende oversiktskartene ble laget til ROS-analysen for 2015

- Risiko og Sårbarhet
- Kommunen rapporterte til Mattilsynet og Fylkesmannen

Under fremstillingen av disse enkle oversiktskartene ble det åpenbart at det var egenskaper i VA-nettet som ikke kunne stemme med virkelighet.

Se oversiktskartene på neste side: Vannforsyning og Avløpshåndtering

- Husk at bakom kartet er det database(r) og datasett

Nesodden kommune

Hva er første prioritet?

Det rehabiliterte VA-nettet (store prosjekter)

Ledningsanlegg fra 1960-tallet, sanert med «No Dig»-metoder:

- «Cracking» av gamle støpejernsledninger
  - PE-rør trekkes inn i de gamle vannledningene
- Kortrør inn i gamle betongledninger
  - 50 cm lange PE-rør skyves inn i de gamle avløpsledningene
- *Strømpe (brettet PE-rør som varmes opp)*
  - *Lite brukt i Nesodden kommunes VA-nett*
- Nye, grunne, isolerte ledninger parallelt med de gamle, nedlagte

Felleskummer erstattet av separate kummer for vann og spillvann.

10. - 11. november 2015
Driftsseminaret Holmsbu
6

Nesodden kommune

«Cracking» av gamle støpejernsledninger som ser slik ut:

10. - 11. november 2015

Driftsseminaret Holmsbu

7

Nesodden kommune

«Cracking» av støpejern, inntrekking av PE-rør

10. - 11. november 2015

Driftsseminaret Holmsbu

8

Nesodden kommune

«Cracking» av støpejern, inntrekking av PE-rør

10. - 11. november 2015 Driftsseminaret Holmsbu 9

Nesodden kommune

Kortrør inn i gamle betongledninger

- 50 cm lange PE-rør skyves inn i de gamle avløpsledningene

10. - 11. november 2015 Driftsseminaret Holmsbu 10

Nedlagt vannledning under mur, ny grunn ledning isolert

10. - 11. november 2015

Driftsseminaret Holmsbu

11

Vannledning veldig nær mur, sanert v/ «cracking»

10. - 11. november 2015

Driftsseminaret Holmsbu

12

Felleskummer erstattet av separate kummer for vann og spillvann.

10. - 11. november 2015

Driftsseminaret Holmsbu

13

Felleskummer erstattet av separate kummer for vann og spillvann.

10. - 11. november 2015

Driftsseminaret Holmsbu

14

Nesodden kommune

Felleskummer erstattet av separate kummer for vann og spillvann.

10. - 11. november 2015 Driftsseminaret Holmsbu 15

Nesodden kommune

VA-rehabilitering: nordre Nesodden

KART over Tangen terrasse før ajourføring

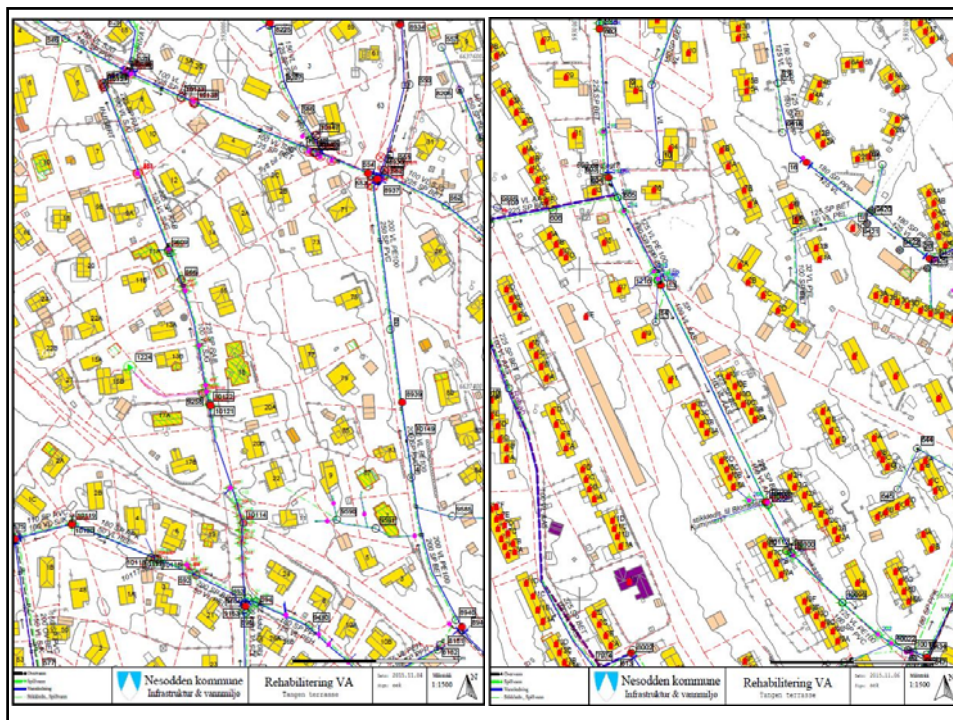
Sanering av VA-nettet for et tiår siden (2005)

- Snart ingen igjen i kommunen som var med på arbeidet!
- Ingen innmåling foretatt den gangen.

Se kart over den sanerte Gemini VA-databasen på neste side:

10. - 11. november 2015 Driftsseminaret Holmsbu 16

Hva er utfordringen(e) her?

- Vi kan slett ikke måle på åpen grøft, av den enkle grunn at «no dig» betyr grøftefritt.
- Vi husker mindre enn vi trodde, men også noen ganger ...
... mer enn man kunne forvente! (også oraklet Arne J.)
- Vi har variabel (ofte minimal) dokumentasjon fra mange av disse rehabiliteringsprosjektene (og ikke innmålinger).
- **Vi har ikke så altfor god tid.**

Nesodden kommune

Mangeårige, tidligere driftssjef (nå oraker) Arne Johansen viser vei:

10. - 11. november 2015 Driftsseminaret Holmsbu 19

Nesodden kommune

Hva gjør vi?

- Måler inn senter kumløkk
- Tar nedmål
  - Topp vannrør
  - Bunn renne i spillvannskummer
- Tar bilder
  - Ned i kummen
  - Orienteringsbilde(r)
- Noterer «utstyr» og rørarrangementet
  - Ventil(er), lufteklokke, trykkmålere ...
- Peiler ledningstrasé ved behov

10. - 11. november 2015 Driftsseminaret Holmsbu 20

Utstyret

10. - 11. november 2015

Driftsseminaret Holmsbu

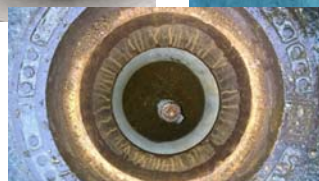
21

Billedokumentasjon

10. - 11. november 2015

Driftsseminaret Holmsbu

22

Billedokumentasjon

10. - 11. november 2015

Driftsseminaret Holmsbu

23

Billedokumentasjon

10. - 11. november 2015

Driftsseminaret Holmsbu

24

 Billeddokumentasjon

10. - 11. november 2015 Driftsseminaret Holmsbu 25

 Nesodden kommune

Hvordan går vi frem?

FELTARBEID: et lag på to – tre mann:

- **Én VA-faglig kjentmann** som vet hvor vi skal måle inn (lete)
Tidligere (og mangeårige) driftssjef, nå prosjektleder
- **Én GIS-kyndig datamann** som står for oppmålingen/datafangst
Kartansvarlig i teknisk sektor, (GPS, GIS, kart & data)
- **Én erfaren driftsoperatør** (innimellom)
med kompetanse på kamerakjøring, peiling av rør

KONTORARBEID: ett til to stykker:

- GIS-kyndig datamann (sjelden langt unna skjerm & tastatur)
- den VA-faglige kjentmannen (oraklet Arne J.)

10. - 11. november 2015 Driftsseminaret Holmsbu 26

Kumkort – generert i Gemini VA

Koordinatsystem: UTM (EUREF89) - SONE 32		Høydesystem: 10.11.2015 - 09:09:31	
	Regdato: 07.05.2015 Rev. dato: 15.05.2015 Kval. egs: Eksisterende anlegg Status: Drift	ID Kum #10121 Ikke i nett	
Geografiske data			
Gate Tangen terrasse 17A		Beliggenhet	
Nord: 6637390,66 Øst: 592989,37 Kval XY GPS 2007	Toppløkk h: 69,62 Z (bunn): Kval Z: GPS 2007		
Konstruksjonsdata			
Kumform	Bredde [Lengde]	Byggetode	Adkomst
			Anleggår
Punktsstyr Brannvnt. ordinær			
Ledning	Høyde fra - til	Lengde Stign	Dim Material
			År Status Ustyr [Stilling]

10. - 11. november 2015

Driftsseminaret Holmsbu

27

Kumkort – generert i Gemini VA

Koordinatsystem: UTM (EUREF89) - SONE 32		Høydesystem: 10.11.2015 - 11:35:18	
	Regdato: 25.06.2013 Rev. dato: 04.07.2013 Kval. egs: Eksisterende anlegg Status: Drift	ID Kum #9384 Vann	
Geografiske data			
Gate Bleksliveien 154		Beliggenhet Plassgangveg	
Nord: 6631345,73 Øst: 591472,76 Kval XY Ikke bestemt	Toppløkk h: 97,90 Z (bunn): Kval Z: Høyde ikke bestemt		
Konstruksjonsdata			
Kumform	Bredde [Lengde]	Byggetode	Adkomst
Rund	3000	Prefabr. betong	Nedgravd
Anleggår 2009			
Punktsstyr Trykkavlastningsvnt. 150 AVK 2009			
Ledning	Høyde fra - til	Lengde Stign	Dim Material
			År Status Ustyr [Stilling]
VL #15291 (9384-9384)	0,00 - 0,00	2,15	PE 225
			D 2009 Stengevent. sluse Åpen normal
VL #15292 (8316-9384)	0,00 - 0,00	39,75	PE 355
			D 2009 Stengeventil med kule Lukket normal...
VL #15498 (9384-9384)	0,00 - 0,00	1,00	PE 355
			D 2009 Stengevent. sluse Lukket normal
VL #15500 (9384-0)	0,00 - 0,00	1246,27	PE 355
			D 2009 Motordr. slusev. Åpen normal
VL #15501 (9384-9385)	0,00 - 0,00	30,32	PE 225
			D 2009 Motordr. slusev. Åpen normal
VL #15502 (9384-9384)	0,00 - 0,00	0,60	PE 225
			D 2009 Stengevent. sluse Åpen normal

10. - 11. november 2015

Driftsseminaret Holmsbu

28

Kumkort – eksempler

KUMKORT O-9

2012	ANVEND	B	C	D	E
RT TOPPROM (Ø) BENS KUMULUM	36,0				
ØYDISE	20				
FOR TYP	PVC				
DIAMETER	100				
PLA. TIL KUMINSE	0,0				

KOORDINATER REF. EUREP	X: 69950479	Y: 662318021	HOYDE TOPP. LØKK. NN 54	37,431
KVALITET NY 10] 0	KVALITET H 11] 1		FOR VANNKUM	
BRANNKUM		DRENERET		
INNMÅLT AV	TAJ	DATO	05.12.2012	
INNTØGNSET AV	TAJ	DATO		

KUMKORT S-9

2012	ANVEND	B	C	D	E
RT TOPPROM (Ø) BENS KUMULUM	36,0				
ØYDISE	20				
FOR TYP	PVC				
DIAMETER	100mm				
PLA. TIL KUMINSE	0,0				

KOORDINATER REF. EUREP	X: 69950478	Y: 662318025	HOYDE TOPP. LØKK. NN 54	37,660
KVALITET NY 10] 0	KVALITET H 11] 1		FOR VANNKUM	
BRANNKUM		DRENERET		
INNMÅLT AV	TAJ	DATO	05.12.2012	
INNTØGNSET AV	TAJ	DATO		

10. - 11. november 2015
Driftsseminaret Holmsbu
29

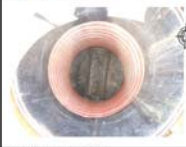
Kumkort – eksempler (litt mindre gode)

KUMKORT SP-K00

2012	ANVEND	B	C	D	E
RT TOPPROM (Ø) BENS KUMULUM	120				
ØYDISE	120				
FOR TYP	PVC				
DIAMETER	200mm				
PLA. TIL KUMINSE	0,0				

KOORDINATER REF. EUREP	X: 66062274	Y: 6627759	HOYDE TOPP. LØKK. NN 54	67,36
KVALITET NY 10] 0	KVALITET H 11] 1		FOR VANNKUM	
BRANNKUM		DRENERET		
INNMÅLT AV	TAJ	DATO		
INNTØGNSET AV		DATO		

KUMKORT OV-K00

2012	ANVEND	B	C	D	E
RT TOPPROM (Ø) BENS KUMULUM	120				
ØYDISE	120				
FOR TYP	PVC				
DIAMETER	200mm				
PLA. TIL KUMINSE	0,0				

KOORDINATER REF. EUREP	X: 66062276	Y: 6627764	HOYDE TOPP. LØKK. NN 54	67,31
KVALITET NY 10] 0	KVALITET H 11] 1		FOR VANNKUM	
BRANNKUM		DRENERET		
INNMÅLT AV	TAJ	DATO		
INNTØGNSET AV		DATO		

10. - 11. november 2015
Driftsseminaret Holmsbu
30

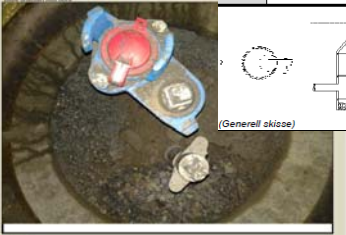
Kumkort – alternativ variant

Prosjekt: KUMKORT		KUMKORT		Halden Grunn & Anlegg	
PNr:	Kum nr:	VK1	VA anlegg		
Navn: Nyg-Bråt		Målt dato:	18.12.2013		

UTM EUREF 89 sone 32				Dybde fra:		Estimert:		Merknad
Kum nr:	N	Ø	H	Kumlokk	Ref.	Retn.	Dim.	
VK1	590239.739	6623682.77	89.381	0.00 m	Topp		650	Topp kumlokk
			C+ 88.80	0.58 m			150/80	Ventil-T Baio m/brannv.
			C+ 87.49	1.89 m				Bunn kum (topp VL)

(Generell skisse)

Merknader

Forklaringer Rør-dimensjoner og materialetyper

Referansepunkt (Ref.)
 BIR=Bunn innvendig rør
 TUR=Topp utvendig rør

Retning (Retn.)
 Nord, Syd, Øst, Vest og kombinasjoner

Dimensjoner (Dim.)
 Dimensjoner i mm eller tommer (XX")

Materialer (Mat.)
 BT=betong, PVC=plast, TE=tegl, ST =stål, J=Jern.

Beskrivelse: ----- viser dimensjoner og materialtyper og er egnet til utveksling av informasjon.

Forklaringer: ----- viser dimensjoner og materialtyper og er egnet til utveksling av informasjon.

Referansepunkt (Ref.): BIR=Bunn innvendig rør, TUR=Topp utvendig rør

Retning (Retn.): Nord, Syd, Øst, Vest og kombinasjoner

Dimensjoner (Dim.): Dimensjoner i mm eller tommer (XX")

Materialer (Mat.): BT=betong, PVC=plast, TE=tegl, ST=stål, J=Jern.

10. - 11. november 2015
Driftsseminaret Holmsbu
31

**Nesodden
kommune**

VA-rehabilitering: nordre Nesodden

KART over Tangen terrasse
etter ajourføring i Gemini VA

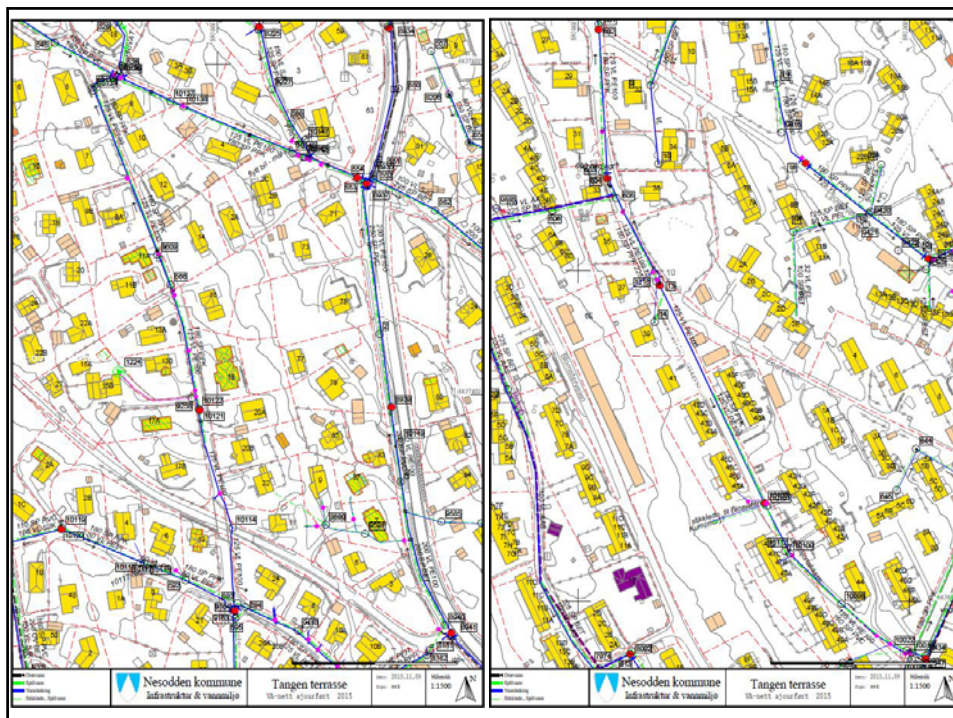
Sanering av VA-nettet for et tiår siden (2005)

- Tatt i grevens tid!
- Nå med innmåling og (noenlunde) god dokumentasjon

Se kart over den sanerte Gemini VA-databasen på neste side:

10. - 11. november 2015
Driftsseminaret Holmsbu
32

Hva tar mest tid?

FELTARBEID eller KONTORARBEID (les: Gemini VA) ?

- **Vil dere gjette?**
- **KONTORARBEID !** (innlegging i Gemini VA)
  - 2 – 3 ganger så mye tid som feltarbeidet
  - Jo lengre tid mellom feltarbeid og kontorarbeidet, dess lengre tid kan det ta å fullføre jobben inne, litt avhengig av hvor godt man dokumenterte ute.
  - Det går i hvert fall ikke fortere jo lengre man venter!